

**ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ**

**Βρυξέλλες, 26 Ιανουαρίου 2006 (30.01)
(OR. en)**

5512/06

UEM 22

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

του :	κ. Ανδρέα ΓΑΛΑΝΑΚΗ, Επικεφαλής της Μονάδας για την οικονομική πολιτική, Μόνιμη Αντιπροσωπία της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση
Ημερομηνία Παραλαβής :	20 Ιανουαρίου 2006
προς τον :	κ. Grégoire BROUHNS, Γενικό Διευθυντή, Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Θέμα :	Επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας και ανάπτυξης της Ελλάδας 2005-2008

Επισυνάπτεται αντίγραφο του εγγράφου «Επικαιροποιημένο πρόγραμμα σταθερότητας και ανάπτυξης της Ελλάδας, 2005-2008 (Δεκέμβριος 2005) », στην ελληνική και στην αγγλική.

(Τύπος ευγένειας).

(υπογρ.) Ανδρέας Γαλανάκης

Παράρτημα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

2005-2008

Δεκέμβριος 2005

Το επικαιροποιημένο Προγράμματος Σταθερότητας και Ανάπτυξης υποβάλλεται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 4 του Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου 1466/97.

Το πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης δημοσιεύεται στο δικτυακό τόπο του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών: <http://www.mnec.gr>

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

- 2.1. Διεθνής οικονομία – τεχνικές παραδοχές
- 2.2. Κυκλικές εξελίξεις και τρέχουσες προοπτικές
 - 2.2.1. Η ελληνική οικονομία το 2004
 - 2.2.2. Η αναπτυξιακή πορεία το 2005
 - 2.2.3. Δημοσιονομικές εξελίξεις το 2005
- 2.3. Μεσοπρόθεσμο σενάριο και διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις

3. ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΧΡΕΟΣ

- 3.1. Η στρατηγική
- 3.2. Πρόσφατες εξελίξεις στο ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης και μεσοπρόθεσμοι στόχοι
- 3.3. Διαρθρωτικό ισοζύγιο – δημοσιονομική πολιτική
- 3.4. Τα επίπεδα του χρέους και εξελίξεις

4. ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ

- 4.1. Ένα εναλλακτικό σενάριο: ανάλυση ευαισθησίας των δημοσιονομικών προβλέψεων
- 4.2. Σύγκριση του ΠΣΑ 2005 με το ΠΣΑ 2004

5. ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

- 5.1. Εξελίξεις από την πλευρά των δαπανών
- 5.2. Εξελίξεις από την πλευρά των εσόδων
- 5.3. Το θέμα των στατιστικών στοιχείων

6. ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΠΛΑΤΕΙΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΝΙΚΗΣ 5 – 7, 101 80

ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ: + 30 210 333 2756, +30 210 333 2774

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η Ελληνική κυβέρνηση προωθεί ένα ευρύ πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων το οποίο στοχεύει στην ενίσχυση του δυναμισμού της οικονομίας. Παρά τις θετικές εξελίξεις που σημειώθηκαν φέτος, χρειάζονται περαιτέρω προσπάθειες για την καταπολέμηση της ανεργίας και για την διασφάλιση των μεσοπρόθεσμων αλλά και των μακροπρόθεσμων αναπτυξιακών προοπτικών της ελληνικής οικονομίας. Η στρατηγική που ακολουθεί η κυβέρνηση δομείται πάνω σε μεταρρυθμίσεις σε ένα ευρύ φάσμα, οι οποίες συνολικά αποτελούν το νέο μοντέλο ανάπτυξης. Η προσέγγισή μας βασίζεται σε τρεις κύριες προτεραιότητες:

Πρώτη βασική προτεραιότητα της κυβέρνησης είναι η **αποκατάσταση της δημοσιονομικής ισορροπίας, βελτιώνοντας ταυτόχρονα την ποιότητα των δημοσίων οικονομικών**, προκειμένου οι δημόσιες δαπάνες να κατευθύνονται προς πιο παραγωγικές χρήσεις. Βελτιστοποιούμε τη λειτουργία του δημόσιου τομέα και περιορίζουμε τις συνολικές δαπάνες, ειδικά σε τομείς που δεν προσφέρουν άμεσα στην ευημερία των πολιτών, αλλά ούτε και ενισχύουν το παραγωγικό δυναμικό της χώρας. Η κυβέρνηση έχει δεσμευθεί για τον τερματισμό της κατάστασης υπερβολικού ελλείμματος μέχρι το 2006, σύμφωνα με την απόφαση του Συμβουλίου Υπουργών Οικονομικών της ΕΕ στις 17 Φεβρουαρίου 2005. Για τα επόμενα χρόνια έχουμε θέσει ως μεσοπρόθεσμο στόχο την επίτευξη δημοσιονομικής ισορροπίας. Λόγω του υψηλού επιπέδου του ελλείμματος στην αφετηρία αυτής μας της προσπάθειας, χρειάζεται αρκετός χρόνος για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός. Η Ελλάδα έχει επίσης ένα υψηλό δημόσιο χρέος το οποίο ήδη μειώνουμε, με έμφαση στη διατήρηση της αναπτυξιακής δυναμικής. Η μέθοδος που έχουμε επιλέξει είναι ο περιορισμός των δαπανών και η ανακατεύθυνσή τους σε πιο παραγωγικές χρήσεις.

Δεύτερη προτεραιότητα είναι η **βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος** με στόχο την ανάπτυξη της ιδιωτικής επιχειρηματικής πρωτοβουλίας. Η υλοποίηση αυτού του στόχου προϋποθέτει ένα σταθερό μακροοικονομικό περιβάλλον με προσαρμογή των δημοσιονομικών μεγεθών ταυτόχρονα με την εφαρμογή μιας σειράς διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων σε βασικές αγορές αλλά και στη λειτουργία του δημόσιου τομέα. Μέσω αυτών των παρεμβάσεων η Ελλάδα μπορεί να βελτιώσει σημαντικά το δυνητικό ρυθμό ανάπτυξης της μακροπρόθεσμα.

Τρίτη προτεραιότητα είναι η **ενδυνάμωση της θέσης της Ελλάδας μέσα στην παγκόσμια αγορά**. Προκειμένου να επιτευχθούν οι αναπτυξιακοί μας στόχοι, οι προσπάθειές μας επικεντρώνονται στο να καταστεί η ελληνική οικονομία πιο εξωστρεφής. Ο ρόλος των ξένων επενδύσεων στην υλοποίηση των στρατηγικών μας επιλογών είναι κρίσιμος. Προωθούμε επίσης την ανάπτυξη των εμπορικών σχέσεων της Ελλάδας με τον υπόλοιπο κόσμο. Η εξωστρέφεια μπορεί να αποφέρει σημαντικά οφέλη στην Ελλάδα και αποτελεί βασικό πυλώνα της οικονομικής πολιτικής της κυβέρνησης.

Τα αποτελέσματα αυτής της πολιτικής εκτιμούμε ότι θα οδηγήσουν σε βελτίωση της συνολικής παραγωγικότητας και θα αυξήσουν το ποσοστό απασχόλησης στην οικονομία μας. Χρειάζεται αρκετός χρόνος προκειμένου να αρχίσει να αποδίδει

καρπούς η στρατηγική που σκιαγραφήθηκε, αλλά ήδη οι πρώτες ενδείξεις είναι ενθαρρυντικές. Ο υψηλός ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας διατηρήθηκε μετά την ολοκλήρωση των Ολυμπιακών αγώνων, με ποσοστά υπερδιπλάσια από το μέσο όρο της ευρωζώνης. Μία από τις κύριες επιδιώξεις της κυβέρνησης υπήρξε η διατήρηση της ανάπτυξης, αποφεύγοντας την επιβράδυνση. Παρά τις απρόσμενα υψηλές τιμές του πετρελαίου, η Ελληνική οικονομία εκτιμάται ότι αναπτύχθηκε με ρυθμό της τάξεως του 3,6% το 2005. Με βάση τους δείκτες συγκυρίας (όπως είναι ο όγκος λιανικών πωλήσεων και η πιστωτική επέκταση προς τον ιδιωτικό τομέα), εκτιμάται ότι η δυναμική αυτή μπορεί να διατηρηθεί.

Το υπόλοιπο του προγράμματος διαμορφώνεται ως εξής: Το κεφάλαιο 2 παρουσιάζει τις πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις, καθώς επίσης και τις προβλέψεις για την περίοδο 2006-2008. Η στρατηγική που ακολουθείται στην οικονομική πολιτική, οι στόχοι για το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης και το χρέος, καθώς και το πλαίσιο των οικονομικών και δημοσιονομικών προοπτικών παρουσιάζονται στο τρίτο κεφάλαιο. Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζεται μία ανάλυση ευαισθησίας και συγκρίνεται το ΠΣΑ 2004 με το παρόν επικαιροποιημένο ΠΣΑ. Στο πέμπτο κεφάλαιο, αναφέρονται οι εξελίξεις στα δημόσια οικονομικά, από την πλευρά των δαπανών και των εσόδων. Τέλος, το έκτο κεφάλαιο επικεντρώνεται συνοπτικά στη μακροχρόνια βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών.

2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

2.1 Διεθνής οικονομία– τεχνικές παραδοχές

Οι βασικές τεχνικές υποθέσεις που υιοθετούνται από το Πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης περιγράφονται στον Πίνακα 1.

Πίνακας 1: Βασικές Υποθέσεις.

	2005	2006	2007	2008
ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΟ ΕΠΙΤΟΚΙΟ*	2,1%	2,5%	3,0%	3,0%
ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΟ ΕΠΙΤΟΚΙΟ**	3,3%	3,5%	3,8%	3,9%
ΙΣΟΤΙΜΙΑ ΕΥΡΩ / \$ ΗΠΑ	1,25	1,21	1,22	1,22
ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (εξαιρ. Ε.Ε.)	5,1%	4,9%	4,6%	4,6%
ΡΥΘΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΕ-25	1,5%	2,1%	2,4%	2,4%
ΡΥΘΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ Ή ΧΩΡΩΝ ΜΕ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΣΥΝΔΕΣΗΣ	5,0%	5,2%	5,1%	5,1%
ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΤΙΜΕΣ ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	6,2%	1,7%	2,0%	2,0%
ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΟΓΚΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ, εξαιρ. ΕΕ	8,6%	8,7%	8,4%	8,4%
ΤΙΜΗ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ (\$ ΗΠΑ/ βαρέλι)	55,0	61,4	60,3	60,0

*Ευρωζώνη: 3μηνο επιτόκιο αγοράς

**10ετή ομόλογα δημοσίου, τα χαμηλότερα στην Ευρωζώνη

2.2 Κυκλικές εξελίξεις και τρέχουσες προοπτικές

2.2.1 Η Ελληνική οικονομία το 2004

Κατά το έτος 2004, ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ έφθασε το 4,7%. Η ισχυρή ανάπτυξη υποβοηθήθηκε σε μεγάλο βαθμό από τη σημαντική αύξηση στα έσοδα από ναυτιλιακές μεταφορές (και συνεπώς από την αύξηση των εξαγωγών στις υπηρεσίες) κατά 40% σε τρέχουσες τιμές. Αυτή η σημαντική αύξηση στα έσοδα από ναυτιλιακές μεταφορές δεν είναι συνήθης. Οι συνολικές επενδύσεις αυξήθηκαν κατά 5,7% και ειδικότερα οι επιχειρηματικές επενδύσεις κατά 6,8% ενώ μικρή μείωση σημείωσαν οι επενδύσεις σε κατοικίες, κατά 0,6%. Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση των Ολυμπιακών Αγώνων, η επενδυτική κατασκευαστική δραστηριότητα επιβραδύνθηκε το δεύτερο εξάμηνο του 2004, όπως επίσης και η ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα.

Η ιδιωτική κατανάλωση παρέμεινε ισχυρή κατά το 2004, αυξανόμενη κατά 4,4% και η δημόσια κατανάλωση αυξήθηκε κατά 3,9%, λόγω των σημαντικών αυξήσεων των αμοιβών των απασχολούμενων στην κεντρική κυβέρνηση. Ο ρυθμός αύξησης της πιστωτικής επέκτασης (χρηματοδότησης του ιδιωτικού τομέα) παρέμεινε επίσης υψηλός (υπερδιπλάσιος του μέσο όρο της Ευρωζώνης), ενισχύοντας τόσο την καταναλωτική όσο και την επενδυτική δαπάνη νοικοκυριών και επιχειρήσεων. Παρά το σημαντικό ρυθμό αύξησης της πιστωτικής επέκτασης το 2004, το επίπεδο δανεισμού στην Ελλάδα εξακολουθεί να παραμένει σε αρκετά χαμηλότερα επίπεδα από το μέσο όρο της Ευρωζώνης, δηλαδή στο 70% του ΑΕΠ, έναντι 120% αντίστοιχα. Επιπλέον οι πωλήσεις νέων αυτοκινήτων αυξήθηκαν κατά 15,7%, και ο δανεισμός προς τα νοικοκυριά συνέχισε να επιταχύνεται με υψηλό ρυθμό 28,5%.

Στον εξωτερικό τομέα, λόγω της επιδείνωσης της ανταγωνιστικότητας, αύξηση του δείκτη πραγματικής συναλλαγματικής ισοτιμίας κατά 4,3%, καθώς και της σημαντικής επιτάχυνσης του ρυθμού αύξησης των τιμών των εξαγομένων προϊόντων (εκτός καυσίμων) κατά 2,4%, ο όγκος των εξαγωγών για αγαθά μειώθηκε κατά 2,5%. Αντίθετα, οι εισαγωγές αγαθών αυξήθηκαν κατά 9,0% σε σταθερές τιμές, με αποτέλεσμα τη διεύρυνση του εμπορικού ελλείμματος κατά 1,0% του ΑΕΠ, σε σχέση με το 2003. Οι εξαγωγές υπηρεσιών όμως, σημείωσαν μεγάλη αύξηση, και ιδιαίτερα οι εισπράξεις από μεταφορές (ναυτιλία) και τα έσοδα από τον τουρισμό, συμβάλλοντας σημαντικά στη μείωση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών σε εθνολογιστική βάση, στο 8,2% του ΑΕΠ, από 8,6% το 2003.

Η συνολική απασχόληση αυξήθηκε το 2004 κατά 2,9%. Το ποσοστό ανεργίας όμως παρέμεινε στο επίπεδο του 11%, δεδομένου ότι το εργατικό δυναμικό αυξήθηκε σε παρόμοιο βαθμό με την απασχόληση.

Ο πληθωρισμός, παρέμεινε σε επίπεδα υψηλότερα του μέσου όρου της ευρωζώνης (αν και μειώθηκε στο 3,0% από 3,4% το 2003), λόγω τόσο της σημαντικής ανόδου της τιμής του πετρελαίου, όσο και της ισχυρής εγχώριας ζήτησης. Μολαταύτα, η διαφορά του ρυθμού πληθωρισμού μεταξύ Ελλάδος και Ευρωζώνης συνέχισε να παρουσιάζει πτωτική τάση, συρρικνούμενη στο 0,9%, έναντι 1,3% το 2003 και 1,6% το 2002.

Όσον αφορά στις δημοσιονομικές εξελίξεις, το έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης διαμορφώθηκε το 2004 στο 6,6% του ΑΕΠ, και το δημόσιο χρέος ανήλθε στο 109,3% του ΑΕΠ. Τα δύο μεγέθη παρουσιάζουν απόκλιση σε σχέση με το προηγούμενο ΠΣΑ κυρίως εξαιτίας της αναθεώρησης των στατιστικών στοιχείων, της υπέρβασης των δαπανών για τους Ολυμπιακούς Αγώνες καθώς και άλλων δαπανών που είχαν υποεκτιμηθεί στον Προϋπολογισμό του 2004, όπως επίσης και εξαιτίας της απόκλισης των εσόδων από τα σχετικά προϋπολογισθέντα μεγέθη.

2.2.2. Η αναπτυξιακή πορεία το 2005

Το 2005, η Ελληνική Οικονομία παρά τις αντίθετες προβλέψεις για σημαντική επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης και τις απρόσμενα υψηλές τιμές του πετρελαίου, διατηρεί το δυναμισμό της με υψηλό ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ στο επίπεδο του 3,6%, σημαντικά υψηλότερο από το μέσο ρυθμό ανάπτυξης στην Ευρωζώνη. Ο ρυθμός αύξησης του δανεισμού του ιδιωτικού τομέα διατηρείται επίσης σε υψηλά επίπεδα (15%), ενισχύοντας έτσι την καταναλωτική και επενδυτική δαπάνη νοικοκυριών και επιχειρήσεων.

Αναφορικά με την πιστωτική επέκταση, τα περιθώρια περαιτέρω διεύρυνσης φαίνεται να παραμένουν σημαντικά στην ελληνική οικονομία. Η στεγαστική και καταναλωτική πίστη προς τα νοικοκυριά ανέρχεται στο 41% του Ακαθαρίστου Διαθεσίμου Εισοδήματος (ΑΔΕ), έναντι 83% στην Ευρωζώνη. Οι πληρωμές τόκων ανέρχονται στο 2,5% του Ακαθαρίστου Διαθεσίμου Εισοδήματος, έναντι 4,5% στην Ευρωζώνη. Επιπλέον, τα δάνεια προς τις επιχειρήσεις ανέρχονται στο 40% του ΑΕΠ, έναντι 62% στην Ευρωζώνη.

Ο όγκος των λιανικών πωλήσεων εξακολούθησε να αυξάνεται με ιδιαίτερα υψηλούς ρυθμούς της τάξης του 3,4% στο 3^ο τρίμηνο του 2005, μη επαληθεύοντας την πτωτική τάση του δείκτη εμπιστοσύνης των νοικοκυριών. Η καταναλωτική πίστη επίσης, αυξήθηκε κατά 25% στο 3^ο τρίμηνο του 2005. Σημειώνεται επιπλέον ότι οι άδειες για νέες οικοδομές, καθώς και τα στεγαστικά δάνεια, αυξήθηκαν στην περίοδο Ιαν. – Αυγ. 2005 κατά 4,6% και 25,1% αντίστοιχα.

Πίνακας 2: ΑΕΠ, Χρηματοδότηση Ιδιωτικού Τομέα, Πληθωρισμός, Όγκος Λιανικών Πωλήσεων
(% ετήσιες μεταβολές).

	2004 1 ^ο τρ.	2004 2 ^ο τρ.	2004 3 ^ο τρ.	2004 4 ^ο τρ.	2005 1 ^ο τρ.	2005 2 ^ο τρ.	2005 3 ^ο τρ.
Ελλάς							
1.ΑΕΠ	4,8	4,6	4,5	4,8	3,5	3,7	3,8
2.Χρηματοδότηση ιδιωτικού τομέα	17,8	16,4	16,0	15,8	14,7	14,2	14,2
3.Πληθωρισμός (ΕνΔΤΚ)	2,9	3,1	3,0	3,2	3,4	3,2	3,8
4.Όγκος Λιανικών Πωλήσεων	4,9	5,0	4,7	3,5	2,9	4,1	3,4
Ευρωζώνη							
1.ΑΕΠ	1,5	2,2	1,8	1,6	1,2	1,2	1,6
2.Χρηματοδότηση ιδιωτικού τομέα	5,7	5,9	6,1	6,6	7,4	7,5	8,4
3.Πληθωρισμός (ΕνΔΤΚ)	1,7	2,3	2,2	2,3	2,0	2,1	2,3
4.Όγκος Λιανικών Πωλήσεων	0,6	0,0	0,1	0,1	1,1	0,7	0,8
Διαφορές (Ελλάς – Ευρωζώνη)							
1.ΑΕΠ	3,3	2,4	2,7	3,2	2,3	2,5	2,2
2.Χρηματοδότηση ιδιωτικού τομέα	12,1	10,5	9,9	9,2	7,3	6,7	5,8
3.Πληθωρισμός (ΕνΔΤΚ)	1,2	0,8	0,8	0,9	1,4	1,1	1,5
4.Όγκος Λιανικών Πωλήσεων	4,3	5,0	4,6	3,4	1,8	3,4	2,6

Πηγή : Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, ΕΣΥΕ,, Eurostat.

Ιδιαίτερα ευνοϊκή είναι η πορεία του εξωτερικού εμπορίου. Οι σχεδόν αμετάβλητες τιμές των εξαγομένων προϊόντων και υπηρεσιών εκτός καυσίμων και η υποχώρηση της ισοτιμίας του ευρώ έναντι του δολαρίου επηρέασαν θετικά τις εξαγωγές αγαθών. Αυτές αυξήθηκαν κατά 12,3% σε τρέχουσες τιμές κατά τους εννέα πρώτους μήνες του 2005 σημειώνοντας σημαντική βελτίωση έναντι της ίδιας περιόδου του 2004, οπότε είχε παρατηρηθεί μείωση κατά 0,4%. Αντίθετα, οι εισαγωγές αγαθών, αυξήθηκαν με σημαντικά χαμηλότερο ρυθμό (2,7%), ενώ μη συνυπολογιζομένων των πετρελαιοειδών παρουσίασαν μείωση της τάξης του 2,3%. Αύξηση κατά 4,2% σημείωσαν επίσης τα έσοδα από τον τουρισμό και τις μεταφορές κατά το πρώτο εννεάμηνο του 2005, βελτιώνοντας σημαντικά τη θετική συμβολή των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών στο ρυθμό ανάπτυξης.

Στην αγορά εργασίας, η συνολική απασχόληση αυξήθηκε το α' εξάμηνο του 2005 κατά 1,5% και ο αριθμός των απασχολούμενων μισθωτών με σχέση εξαρτημένης εργασίας κατά 1,9%, με αποτέλεσμα την υποχώρηση του ποσοστού ανεργίας στο 9,6% το β' τρίμηνο του 2005, από 10,2% το 2004.

Ο πληθωρισμός, παρά τη σημαντική άνοδο της τιμής του πετρελαίου και την αύξηση των συντελεστών του ΦΠΑ κατά μία ποσοστιαία μονάδα, παραμένει σε σχετικά χαμηλά επίπεδα (και στα πλαίσια των προβλέψεων του προηγούμενου ΠΣΑ) διατηρώντας έτσι ικανοποιητική την πραγματική αγοραστική δύναμη των μισθωτών και γενικότερα των νοικοκυριών. Σημειώνεται επίσης ότι παρά τον υψηλό ρυθμό αύξησης τους ΑΕΠ, της κατανάλωσης, αλλά και της υψηλής τιμής του πετρελαίου (από τον Ιαν. 2005 αυξήθηκε κατά 60%), ο πληθωρισμός δεν έχει επηρεασθεί πολύ παραμένοντας σε μέσα επίπεδα στο 3,5% (Ιαν. – Νοεμβρ. 2005), έναντι 2,1% στην Ευρωζώνη. Ο πυρήνας του πληθωρισμού άλλωστε, ακολουθεί σταθερά πτωτική πορεία, από 3,3% το 2004 στο 3,1% το 2005, συμβάλλοντας σημαντικά στην συγκράτηση των τιμών.

2.2.3. Δημοσιονομικές εξελίξεις το 2005

Κατά το 2005 κατεβλήθη μία σημαντική και ευρείας κλίμακας προσπάθεια δημοσιονομικής εξομάλυνσης. Η προσπάθεια αυτή έγινε πιο δύσκολη εξαιτίας της στατιστικής αναθεώρησης των δημοσιονομικών ελλειμμάτων παρελθόντων ετών. Ο προϋπολογισμός του 2005 όταν καταρτιζόταν στηρίχθηκε στην υπόθεση περί ελλείμματος του 2004 στο 5,28% του ΑΕΠ, ενώ το αναθεωρημένο ΠΣΑ 2004 – 2007 (Μάρτιος 2005) βασιζόταν σε νεότερη εκτίμηση για το έλλειμμα, 6,14% του ΑΕΠ. Το έλλειμμα για το 2004, σύμφωνα με την πιο πρόσφατη ανακοίνωση της Eurostat (στο πλαίσιο της Διαδικασίας Υπερβολικού Ελλείμματος) ανήλθε τελικώς στο επίπεδο του 6,65% του ΑΕΠ. Η αναθεώρηση αυτή για το 2004 έχει σωρευτικά αποτελέσματα για το 2005 επιβαρύνοντας ισόποσα, περίπου, το έλλειμμα για το 2005.

Κατά το έτος 2004 παρατηρήθηκε μία σημαντική απόκλιση στα καθαρά έσοδα του τακτικού προϋπολογισμού, κατά 1.445 εκατ. ευρώ, (σχεδόν 0,9% του ΑΕΠ), σε σύγκριση με τις σχετικές εκτιμήσεις του φθινοπώρου 2004, εν μέρει εξαιτίας των σωρευτικών επιπτώσεων των αναθεωρήσεων και υπερεκτιμήσεων περί των εσόδων κατά τα προηγούμενα έτη. Η υστέρηση αυτή στα έσοδα, που ευθύνεται κατά το ήμισυ για το χειρότερο τελικό αποτέλεσμα του 2004, επέδρασε σωρευτικά στον προϋπολογισμό του 2005. Οι πρωτογενείς δαπάνες αναθεωρήθηκαν επίσης προς τα επάνω κατά 136 εκατ. ευρώ (0,1% του ΑΕΠ), με ανάλογα σωρευτικά αποτελέσματα. Κατ' αναλογία, τα έσοδα από την Ε.Ε. αναθεωρήθηκαν προς τα κάτω (από 1.000 εκατ. ευρώ σε 14 εκατ. ευρώ ή 0,6% του ΑΕΠ), ενώ οι μεταβιβάσεις προς τα ταμεία κοινωνικής ασφάλισης, από 1.331 εκατ. ευρώ ανήλθαν τελικώς σε 1.916 εκατ. ευρώ ή 0,3% του ΑΕΠ.

Η δημοσιονομική προσαρμογή κατά το 2005 ανέρχεται σε 2,3 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ, και στο σύνολό της οφείλεται σε μέτρα και πολιτικές μόνιμου χαρακτήρα. Η εκτιμηθείσα μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος της Γεν. Κυβέρνησης από 6,6% του ΑΕΠ το 2004 στο 4,3% το 2005, επιτυγχάνεται από μια βελτίωση του ελλείμματος του τακτικού προϋπολογισμού κατά 0,4% του ΑΕΠ (συμπεριλαμβανομένης της μείωσης κατά 0,36% του ΑΕΠ από τη συγκράτηση των πρωτογενών δαπανών), καθώς και μια βελτίωση του ελλείμματος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) κατά 1,4% του ΑΕΠ (μία ποσοστιαία μονάδα οφείλεται στην ολοκλήρωση των δαπανών των Ολυμπιακών Αγώνων). Επιπλέον, βελτίωση της τάξης του 0,6% του ΑΕΠ, οφείλεται σε στοιχεία των λογαριασμών της Γεν. Κυβέρνησης.

Πίνακας 3: Ανάλυση της Προσαρμογής της περιόδου 2004 – 2006

(% ΑΕΠ)	2004	2005	2006	Προσαρμογή 2004- 2005	Προσαρμογή 2005 - 2006	Προσαρμογή 2004 - 2006
Καθαρά Έσοδα						
Τακτικού Προϋπολογισμού	23,48	23,26	24,07	-0,23	0,81	0,58
Εκ των οποίων: Μη						
Τακτικά έσοδα			0,57		0,57	
Πρωτογενείς δαπάνες	21,55	21,19	20,98	-0,36	-0,21	-0,57
Μισθοί και Συντάξεις	10,47	10,29	10,16	-0,18	-0,13	-0,31
Κοινωνική ασφάλιση						
και δαπάνες υγείας	4,33	4,38	4,41	0,05	0,03	0,08
Λειτουργικές και άλλες						
δαπάνες	4,72	4,41	4,34	-0,30	-0,08	-0,38
Αποδόσεις εσόδων						
τρίτων	2,04	2,12	2,08	0,08	-0,03	0,04
Τόκοι	5,66	5,40	4,96	-0,26	-0,44	-0,70
Ισοζύγιο Τακτικού						
Προϋπολογισμού	-3,73	-3,34	-1,88	0,39	1,46	1,85
Έσοδα ΠΔΕ	1,73	1,71	1,80	-0,02	0,09	0,07
Δαπάνες ΠΔΕ	5,70	4,28	4,34	-1,42	0,07	-1,35
Ισοζύγιο ΠΔΕ	-3,96	-2,57	-2,54	1,40	0,03	1,43
Ισοζύγιο Κεντρικής						
Κυβέρνησης	-7,69	-5,91	-4,42	1,79	1,49	3,27
Προσαρμογές Γενικής						
Κυβέρνησης	1,05	1,60	1,83	0,55	0,23	0,78
Ισοζύγιο Γενικής						
Κυβέρνησης	-6,64	-4,30	-2,59	2,34	1,71	4,05

2.3. Μεσοπρόθεσμο σενάριο και διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις

Την περίοδο 2006 – 2008, προβλέπεται ισχυρή ανάπτυξη, με το ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ να ανέρχεται σε 3,9% ετησίως, κατά μέσο όρο. Η αύξηση των δημοσίων επενδύσεων το 2006 σε σύγκριση με το 2005, σε συνδυασμό με την αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων, αναμένεται να συμβάλει θετικά στην αύξηση του ΑΕΠ. Η ιδιωτική κατανάλωση προβλέπεται επίσης να παραμείνει ισχυρή. Η συμβολή του εξωτερικού τομέα στην ανάπτυξη προβλέπεται να περιοριστεί οριακά, καθώς τόσο οι εξαγωγές όσο και οι εισαγωγές θα αυξηθούν περαιτέρω, κατά την τριετία 2006 – 2008.

Πίνακας 4: Μακροοικονομικές Προοπτικές.

Σε εκατ. ευρώ	Κωδ. ESA	2004 Επιπ.	2004 % μεταβολή	2005	2006	2007	2008
1. Πραγματικό ΑΕΠ	B1*g	112631	4,7	3,6	3,8	3,8	4,0
2. Ονομαστικό ΑΕΠ	B1*g	167169	8,4	7,7	7,4	7,1	7,1
Παράγοντες του πραγματικού ΑΕΠ							
3. Ιδιωτική κατανάλωση	P.3	77189	4,4	3,2	3,2	3,2	3,3
4. Δημόσια κατανάλωση	P.3	16314	3,9	2,5	1,2	1,1	0,7
5. Ακαθ.επενδύσεις παγίου κεφαλαίου	P.51	30884	5,7	1,0	5,4	6,5	6,8
6. Μεταβολή αποθεμάτων (% του ΑΕΠ)	P.52 + P.53	130	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
7. Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	P.6	25446	11,5	5,0	6,8	7,3	7,5
8. Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	P.7	37332	9,3	0,7	4,9	6,0	6,1
Συμβολή στη μεταβολή του ΑΕΠ							
9. Εγχώρια τελική ζήτηση			5,13	2,83	3,80	4,07	4,22
10. Μεταβολή αποθεμάτων	P.52 + P.53		0,05	-0,13	0,02	-0,04	-0,01
11. Εξωτερικό Ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών	B.11		-0,51	0,90	-0,02	-0,23	-0,20

Η βελτίωση που έχει επέλθει στις επιδόσεις του επιχειρηματικού τομέα είναι σημαντική κατά τα τελευταία χρόνια. Η κεφαλαιακή διάρθρωση έχει καταστεί υγιέστερη, το κόστος του χρήματος έχει μειωθεί σημαντικά και η κερδοφορία έχει βελτιωθεί ικανοποιητικά. Ο κύκλος εργασιών και η κερδοφορία (τόσο σε επίπεδο λειτουργικών όσο και καθαρών κερδών) των εισηγμένων εταιρειών στο ΧΑΑ κινούνται σε υψηλά επίπεδα, ανεβάζοντας το δείκτη κερδών προς κύκλο εργασιών πάνω από το 10%. Η κερδοφορία αναμένεται να ενισχυθεί περαιτέρω, ως αποτέλεσμα της μείωσης των φορολογικών συντελεστών των επιχειρήσεων κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες (σε τρία στάδια κατά την τριετία 2005 – 2007), ενώ ο νέος επενδυτικός νόμος αναμένεται να διευρύνει την επιχειρηματική και επενδυτική δραστηριότητα.

Η πιστωτική επέκταση προς τον ιδιωτικό τομέα (νοικοκυριά και επιχειρήσεις) θα εξακολουθήσει να αυξάνεται με ταχείς ρυθμούς, χωρίς σημαντικό πιστωτικό κίνδυνο για τον χρηματοπιστωτικό τομέα. Παράλληλα, η ευρεία επενδυτική δραστηριότητα σε υποδομές έχει διαμορφώσει ένα θετικό επιχειρηματικό περιβάλλον, το οποίο αναμένεται να συμβάλλει στη βελτίωση της παραγωγικότητας και της παραγωγικής ικανότητας της οικονομίας, μέσα από την αύξηση της ιδιωτικής επενδυτικής δραστηριότητας.

Είναι σαφές ότι η έντονη αναπτυξιακή δυναμική της Ελληνικής Οικονομίας υποστηρίζεται πλέον από σειρά διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, που εστιάζονται στην ενίσχυση της παραγωγικότητας και της απασχόλησης. Η Ελληνική Κυβέρνηση επιλέγει και εφαρμόζει ένα μείγμα οικονομικής πολιτικής που στοχεύει στη βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος, την απλοποίηση και ορθολογικοποίηση του φορολογικού συστήματος, τον περιορισμό της γραφειοκρατίας, τη διευκόλυνση της έναρξης λειτουργίας των επιχειρήσεων και στην παροχή επιπλέον επενδυτικών κινήτρων με στόχο την τόνωση της ιδιωτικής επενδυτικής δραστηριότητας. Επιπροσθέτως, τα προγράμματα αποκρατικοποιήσεων που δρομολογούνται ανοίγουν τις αγορές στον ανταγωνισμό και προσελκύουν επιπλέον ιδιωτικές επιχειρηματικές επενδύσεις.

Μερικές από τις σημαντικές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που έχουν ήδη δρομολογηθεί είναι:

- Η φορολογική μεταρρύθμιση, η οποία συνίσταται στη μείωση των φορολογικών συντελεστών για τις επιχειρήσεις στο 25% έως το 2007 (μείωση 10 ποσοστιαίων μονάδων), στην απλοποίηση των φορολογικών ελέγχων και στη θεσμοθέτηση σημαντικών απαλλαγών στις δαπάνες για έρευνα και τεχνολογία
- Ο νέος βελτιωμένος επενδυτικός νόμος,
- Ο νέος νόμος για τις Συμπράξεις Δημοσίου – Ιδιωτικού τομέα,
- Η επιτάχυνση των αποκρατικοποιήσεων,
- Η μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού συστήματος των τραπεζών,
- Ο εξορθολογισμός της λειτουργίας των ΔΕΚΟ,
- Η απλοποίηση των διαδικασιών ίδρυσης νέων επιχειρήσεων ,
- Η διεύρυνση του ωραρίου των εμπορικών καταστημάτων,
- Η διευθέτηση του χρόνου εργασίας και η μείωση του κόστους των υπερωριών.

Το σύνολο των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, τόσο των ήδη εφαρμοζόμενων όσο και αυτών που θα εφαρμοστούν μεσοπρόθεσμα, περιγράφεται αναλυτικά στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων, το οποίο έχει ήδη υποβληθεί στην Ε.Ε. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές αναμένεται να συνεισφέρουν στην επιτάχυνση του ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ, με διάχυση της ανάπτυξης σε όλους τους τομείς και τις περιφέρειες της ελληνικής οικονομίας. Μόνο η μείωση των φορολογικών συντελεστών των επιχειρήσεων κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες προβλέπεται να συμβάλει μεσοπρόθεσμα στον ετήσιο ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ έως 0,5 ποσοστιαίες μονάδες.

Η επίδραση της ανάπτυξης στην απασχόληση, που υπήρξε περιορισμένη κατά τα προηγούμενα χρόνια, αναμένεται να διευρυνθεί. Για την τριετία 2006 – 2008, η απασχόληση εκτιμάται ότι θα αυξάνεται ετησίως κατά 1,6% κατά μέσο όρο, ενώ το ποσοστό ανεργίας αναμένεται να περιοριστεί στο 8,0% το 2008, από το 11,0% το 2004 (σε εθνικολογιστική βάση).

Πίνακας 5: Εξελίξεις στην Αγορά Εργασίας.

	2004	2004	2005	2006	2007	2008
	Επίτ.	% μεταβ.	% μεταβ.	% μεταβ.	% μεταβ.	% μεταβ.
1. Απασχόληση, άτομα (000)	4093.4	2,9	1,4	1,4	1,6	1,7
2. Απασχόληση, ώρες εργασίας (εκατ.)	8432.5	1,6	1,5	1,5	1,6	1,7
3. Ποσοστό ανεργίας (%)		11,0	10,4	9,8	8,9	8,0
4. Παραγωγικότητα, απασχολούμενοι		1,7	2,2	2,4	2,2	2,3
5. Παραγωγικότητα, ώρες εργασίας		3,1	2,1	2,2	2,2	2,3
6. Αμοιβές εξαρτημένης εργασίας (εκατ. ευρώ)	57591	12,9	7,7	7,2	7,2	6,9

Ο πληθωρισμός εκτιμάται ότι θα επιβραδυνθεί σταδιακά από το 2006 και μετά. Παρά τους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης της Ελληνικής Οικονομίας, καθώς και τις αυξημένες τιμές του πετρελαίου, ο πυρήνας του πληθωρισμού (εκτός πετρελαιοειδών και αγροτικών προϊόντων) παραμένει σε πτωτική πορεία, και συμβάλλει στη συγκράτηση των τιμών.

Πίνακας 6: Εξελίξεις στις Τιμές

		2004	2004	2005	2006	2007	2008
		Επίπ.	% μεταβ.	% μεταβ.	% μεταβ.	% μεταβ.	% μεταβ.
1. Αποπληθωριστής ΑΕΠ		1.484	3,6	4,0	3,5	3,1	2,9
2. Αποπληθωριστής Κατανάλωσης	Ιδιωτ.	1.438	2,9	3,5	3,2	3,0	2,7
3. ΕνΔΤΚ			3,0	3,5	3,2	3,0	2,7
4. Αποπληθωριστής Κατανάλωσης	Δημόσιας	1.703	5,0	3,3	3,3	3,3	3,3
5. Αποπληθωριστής Επενδύσεων		1.373	2,1	3,5	2,8	2,4	2,2
6. Αποπληθωριστής Εξαγωγών Αγαθών και Υπηρεσιών		1.379	3,4	3,3	2,9	2,6	2,4
7. Αποπληθωριστής Αγαθών και Υπηρεσιών	Εισαγωγών	1.318	1,1	2,1	1,4	1,0	1,0

Επιπρόσθετα, ο καθαρά δανεισμός από την αλλοδαπή θα παρουσιάσει σημαντική μείωση από το επίπεδο του 4,9% του ΑΕΠ το 2005 στο επίπεδο του 3.4% ως ποσοστό του ΑΕΠ το 2008.

Πίνακας 7: Ισοζύγια Τομέων

% του ΑΕΠ	Κωδ. ESA	2004	2005	2006	2007	2008
1. Καθαρός δανεισμός από την αλλοδαπή	B.9	-6,5	-4,9	-4,0	-3,9	-3,4
-Ισοζύγιο αγαθών και Υπηρεσιών		-8,4	-6,9	-6,2	-5,6	-5,0
-Ισοζύγιο Εισοδημάτων και Μεταβιβάσεων		0,2	0,4	0,3	0,3	0,3
- Καθαρές κεφαλαιακές συναλλαγές		1,7	1,7	1,8	1,4	1,3
2. Καθαρές Δανειακές Ανάγκες του Ιδιωτικού Τομέα	B.9/EDP B.9	0,1	-0,6	-1,4	-1,6	-1,7
3. Καθαρές Δανειακές Ανάγκες της Γενικής Κυβέρνησης	B.9	-6,6	-4,3	-2,6	-2,3	-1,7
4. Στατιστικές Διαφορές						

3. ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΧΡΕΟΣ**3.1. Η Στρατηγική**

Η απόφαση του Συμβουλίου της 17ης Φεβρουαρίου 2005 αναφέρει ότι "η Ελλάδα θα βάλει τέλος στην παρούσα κατάσταση υπερβολικού ελλείμματος όσο το δυνατόν γρηγορότερα και το αργότερο μέχρι το 2006 μέσω: (α) αυστηρής εφαρμογής του προϋπολογισμού του 2005 όπως εγκρίθηκε από το Κοινοβούλιο, και (β) εφαρμόζοντας το 2006 μέτρα προσαρμογής μόνιμου χαρακτήρα τα οποία θα οδηγήσουν σε διόρθωση του ελλείμματος τουλάχιστον κατά 0,6 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ". Επίσης, η απόφαση ανέφερε ότι πρέπει να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες ώστε να προσδιορισθούν και να ελεγχθούν οι παράγοντες που συμβάλλουν στην αύξηση του χρέους εκτός από τον καθαρό δανεισμό και για να βελτιωθεί η συλλογή και η επεξεργασία των στοιχείων που αφορούν τα δημόσια οικονομικά. Τέλος, το Συμβούλιο παρότρυνε για την συνέχεια της πολιτικής δημοσιονομικής εξυγίανσης και μετά τη διόρθωση του υπερβολικού ελλείμματος, μέσω της μείωσης του κυκλικά-προσαρμοσμένου ελλείμματος κατά τουλάχιστον 0,5% του ΑΕΠ ετησίως.

Η κυβέρνηση είναι αποφασισμένη να είναι συνεπής με την απόφαση του Συμβουλίου και να μειώσει το έλλειμμα κάτω από το ανώτατο όριο μέχρι το τέλος του 2006. Το παρόν επικαιροποιημένο ΠΣΑ προβλέπει καθοδική τάση στα δημοσιονομικά μεγέθη μεσοπρόθεσμα, και αποτελεί την βάση των προσπαθειών για δημοσιονομική προσαρμογή ώστε να επιτευχθεί ο μεσοπρόθεσμος στόχος για ισοσκελισμένο προϋπολογισμό, αν και ο στόχος αυτός δεν μπορεί να επιτευχθεί μέχρι το 2008. Παράλληλα δε, με την δημοσιονομική προσαρμογή, ο ταχύς ρυθμός των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων στοχεύει στη διασφάλιση της αναπτυξιακής δυναμικής της οικονομίας μεσο- και μακροπρόθεσμα.

3.2. Πρόσφατες εξελίξεις στο ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης και μεσοπρόθεσμοι στόχοι

Ο προϋπολογισμός του 2005 βασίστηκε στην υπόθεση ότι το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης για το 2004 θα διαμορφωνόταν στο 5,28% του ΑΕΠ, ενώ η αναθεώρηση του ΠΣΑ για την περίοδο 2005-2007, που υποβλήθηκε τον Μάρτιο του 2005, βασίστηκε σε εκτίμηση του ελλείμματος στο 6,14%. Το έλλειμμα για το 2004 διαμορφώθηκε τελικά στο 6,65% του ΑΕΠ, όπως αναφέρεται στην πιο πρόσφατη ανακοίνωση, στο πλαίσιο των εξαμηνιαίων περιοδικών ανακοινώσεων της Διαδικασίας Υπερβολικού Ελλείμματος (EDP) στις οποίες υπόκεινται όλες οι Χώρες Μέλη της ΕΕ. Το έλλειμμα στο τέλος του 2005 εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί στο 4,3% του ΑΕΠ. Η σημαντική αυτή προσαρμογή έχει επιτευχθεί μέσω μέτρων μόνιμου χαρακτήρα. Το σχέδιο του προϋπολογισμού για το 2006 προβλέπει ότι το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης θα διαμορφωθεί στο 2,6% του ΑΕΠ. Η συνολική προσαρμογή κατά τη διάρκεια της διετούς περιόδου προγραμματίζεται να είναι ίση με 4 ποσοστιαίες μονάδες, εκ των οποίων οι 3,5 ποσοστιαίες μονάδες είναι μόνιμου χαρακτήρα. Οι πηγές μείωσης του ελλείμματος για τη διετία 2005-2006 σε σύγκριση με το 2004 περιγράφονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 8: Πηγές μείωσης του ελλείμματος
1.1.1.1. (ως % ΑΕΠ).

	2004-2006
ΔΑΠΑΝΕΣ	+4,3
Τακτικός Προϋπολογισμός	+1,3
ΠΔΕ	+1,3
Γενική Κυβέρνηση	+1,7
ΕΣΟΔΑ	-0,2*
Τακτικός Προϋπολογισμός	+0,6*
ΠΔΕ	+0,1
Γενική Κυβέρνηση	-0,9

*περιλαμβάνονται για το 2006 'προσωρινά' μέτρα ύψους 0,6% του ΑΕΠ

Η δημοσιονομική προσαρμογή βασίζεται αφενός στον περαιτέρω περιορισμό των δαπανών, χωρίς επιπτώσεις στην παροχή βασικών υπηρεσιών του κράτους, και αφετέρου στην αύξηση των εσόδων μέσω διεύρυνσης της φορολογικής βάσης και περιορισμού της φοροδιαφυγής. Οι συνολικές δαπάνες της γενικής κυβέρνησης

αναμένεται να φθάσουν το 44,7% το 2006 (από 48,2% το 2004), σημειώνοντας έτσι σημαντική μείωση κατά 3,5 ποσοστιαίες μονάδες. Ένα σημαντικό μέρος αυτής της μείωσης οφείλεται στις περικοπές κατηγοριών δαπανών χαμηλής προτεραιότητας από το σύνολο των καταναλωτικών δαπανών της κυβέρνησης. Επίσης αναμένεται δημοσιονομική βελτίωση από την μισθολογική δαπάνη και τις πληρωμές τόκων - καθώς χρέη που ωριμάζουν αντικαθίστανται από άλλα με χαμηλότερα επιτόκια-, από τη μείωση του δημόσιου χρέους και από την ορθολογικότερη διαχείρισή του. Όσον αφορά στις πρωτογενείς δαπάνες, θα πρέπει να τονιστεί ότι στο σχέδιο του προϋπολογισμού του 2006 υπάρχουν μη-επαναλαμβανόμενες δαπάνες, καθώς επίσης και πολιτικές που αποσκοπούν στην άρση αδικιών που είχαν συντελεσθεί στο παρελθόν σε βάρος διαφόρων κοινωνικών ομάδων. Παραδείγματα τέτοιων δαπανών είναι η επιστροφή στους συνταξιούχους εισφορών προηγούμενων χρόνων στον Λογαριασμό Αλληλεγγύης Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης (ΛΑΦΚΑ) ύψους 144 εκατ. ευρώ, και οι εκλογές για την τοπική αυτοδιοίκηση (ύψους 60 εκατ. ευρώ).

Όσον αφορά στα έσοδα, έμφαση έχει δοθεί στην καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και στη διεύρυνση της φορολογικής βάσης. Η ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος και οι σχετικές βάσεις δεδομένων θα διευκολύνουν περαιτέρω τους φορολογικούς ελέγχους. Μέτρα όπως ο έλεγχος μέσω διασταύρωσης στοιχείων και οι στοχευμένοι φορολογικοί έλεγχοι αναλύονται περαιτέρω στο ΠΛΑΙΣΙΟ.

Το σχέδιο του προϋπολογισμού για το 2006 (όπως υποβλήθηκε στο Κοινοβούλιο στις 21 Νοεμβρίου) προβλέπει τη μείωση του ελλείμματος κατά 0,6 ποσοστιαίες μονάδες, η οποία προέρχεται από προσωρινά έσοδα. Έσοδα από τιτλοποιήσεις ληξιπρόθεσμων προς το κράτος οφειλών, δεν συμπεριλαμβάνονται σε αυτά. Τα προσωρινά μέτρα για το 2006 αναφέρονται στον παρακάτω πίνακα (σε εκατ. ευρώ).

Πίνακας 9: Επιπλέον πηγές μείωσης του ελλείμματος
(εκατ. ευρώ)

=	Μερισματικές αποδόσεις	=	550
=	Εκχώρηση δικαιωμάτων του δημοσίου	=	440
=	(αεροδρόμια, δρόμοι, καζίνο)		
=	Εκκαθάριση εσόδων της ΕΕΤΤ	=	110
=	(εκκαθάριση εσόδων από πρόστιμα και άδειες)		
=	Σύνολο	=	1100

Οι προβλέψεις για την πορεία των εσόδων εξαρτώνται, σε σημαντικό βαθμό, από τις εκτιμήσεις για το ρυθμό μεγέθυνσης της οικονομίας. Ο ρυθμός ανάπτυξης αναμένεται να παραμείνει ισχυρός το 2006. Τα στοιχεία για το 2005 δείχνουν ότι, παρά τις εκτιμήσεις για σημαντική επιβράδυνση του ρυθμού μεγέθυνσης κατά την μετα-Ολυμπιακή περίοδο, μέχρι στιγμής η Ελλάδα καταγράφει ποσοστό ανάπτυξης 3,8% στο τρίτο τρίμηνο του χρόνου (σε σχέση με 1,5% που είναι ο μέσος όρος της Ευρωζώνης). Επιπρόσθετα, διάφοροι δείκτες συγκυρίας όπως ο όγκος των λιανικών πωλήσεων και η πιστωτική επέκταση στον ιδιωτικό τομέα δείχνουν ότι η δυναμική αυτή μπορεί να διατηρηθεί. Το τελευταίο είναι πολύ σημαντικό, καθώς η Ελλάδα παραμένει σε σχετικά χαμηλότερα επίπεδα δανεισμού σε σύγκριση με το μέσο όρο της Ευρωζώνης, και συνεπώς μπορούμε να αναμένουμε περαιτέρω πιστωτική επέκταση και το 2006, χωρίς σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου για το

χρηματοοικονομικό σύστημα συνολικά (γεγονός το οποίο οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στη στενή και αποτελεσματική παρακολούθηση του τραπεζικού συστήματος από την Τράπεζα της Ελλάδος).

Για τα έτη μετά το 2006, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να μειωθεί περαιτέρω και να φθάσει το 1,7% του ΑΕΠ μέχρι το 2008. Συγχρόνως το πρωτογενές πλεόνασμα θα αυξηθεί βαθμιαία στο 2,8% του ΑΕΠ μέχρι το 2008, από 0,9% που ήταν το 2005. Γενικά, οι δαπάνες της γενικής κυβέρνησης εκτιμάται ότι θα μειωθούν στο 44,3% και 43,7% του ΑΕΠ το 2007 και το 2008 αντίστοιχα, από το επίπεδο του 45,4% που ήταν το 2005. Αυτό εν μέρει μόνο αποδίδεται σε μείωση των δαπανών για τόκους για τα επόμενα έτη, οι οποίες αναμένεται να μειωθούν στο 4,7% του ΑΕΠ το 2007 και 4,5% του ΑΕΠ το 2008. Κατά συνέπεια, η σημαντικότερη συμβολή στην περικοπή των συνολικών δαπανών θα προέλθει από τη βελτίωση της αποδοτικότητας της κατανομής των πόρων της γενικής κυβέρνησης και από περικοπές στις καταναλωτικές δαπάνες. Τα συνολικά έσοδα της γενικής κυβέρνησης προβλέπεται ότι θα παραμείνουν σταθερά γύρω στο 42% του ΑΕΠ τα έτη 2007 και 2008. Με βάση αυτήν τη ρεαλιστική εκτίμηση, η κατηγοριοποίηση των συνολικών εσόδων σε έμμεσους και άμεσους φόρους, δείχνει ότι η πρώτη κατηγορία προβλέπεται ότι θα σημειώσει συγκρατημένη αύξηση από 13,8% του ΑΕΠ το 2007 σε 13,9% του ΑΕΠ το 2008, ενώ για τους φόρους της δεύτερης κατηγορίας εκτιμάται οριακή μείωση από 9,1% του ΑΕΠ το 2007 σε 9,0% του ΑΕΠ το 2008. Από τα ανωτέρω καθίσταται προφανές πως η προσπάθεια δημοσιονομικής προσαρμογής συνεχίζεται καθόλη τη διάρκεια του προγράμματος, δεδομένου ότι η διαρθρωτική προσαρμογή ανέρχεται σε 0,9% το 2007 και 0,6% το 2008.

Η δημοσιονομική προσαρμογή για το 2007 ανέρχεται σε 0,9 ποσοστιαίες μονάδες (π.μ.) του ΑΕΠ. Η προσαρμογή αναλύεται ως εξής:

- 0,6 π.μ. από την πλευρά των εσόδων (0,5 π.μ. αύξηση των τρεχόντων εσόδων και 0,1 π.μ. από αύξηση των εισροών από την Ε.Ε.)
- 0,3 π.μ. από την πλευρά των δαπανών (0,5 π.μ. μείωση των τρεχουσών δαπανών μείον 0,2 π.μ. από την αύξηση των κοινωνικών μεταβιβάσεων εκτός από αυτές σε είδος).

Μερικά από τα μέτρα που υποστηρίζουν την προσαρμογή αυτή αναλύονται παρακάτω:

- Έχει ήδη ξεκινήσει μία συντονισμένη προσπάθεια για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής (βλ. ΠΛΑΙΣΙΟ), η οποία αναμένεται να αποδώσει πρόσθετα έσοδα. Μέτρα, όπως οι διασταυρώσεις μέσω της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων και η ίδρυση της Υπηρεσίας Ειδικών Ελέγχων έχουν ήδη φέρει αποτελέσματα, με το ρυθμό αύξησης των εσόδων να έχει επιταχυνθεί σημαντικά τους δύο τελευταίους μήνες. Εάν η βελτίωση αυτή διατηρηθεί, θα μπορούσαμε να επιτύχουμε τις ελαστικότητες εσόδων που είχαν παρατηρηθεί στο δεύτερο μισό της δεκαετίας του ενενήντα, με αποτέλεσμα την επίτευξη του στόχου για πρόσθετα έσοδα το 2007.
- Η αύξηση της ειδικής φορολογίας στα καύσιμα θα είναι της τάξης του 5% αποφέροντας επίσης πρόσθετα έσοδα. Η αύξηση αυτή θα αποτελεί μέρος της συνολικής αναπροσαρμογής που απαιτείται σύμφωνα με την Οδηγία 2003/96/ΕΚ για τον ελάχιστο ειδικό φόρο στα καύσιμα.
- Ένα νέο σύστημα εφαρμόζεται ήδη από το φθινόπωρο για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής στα καύσιμα (που είναι αποτέλεσμα της επιδότησης του

- πετρελαίου θέρμανσης). Το σύστημα αυτό αναμένεται να αποδώσει πρόσθετα έσοδα, ξεκινώντας από το 2007. Οι παραδόσεις πετρελαίου στα κτίρια σε όλη τη χώρα (τα οποία χαρακτηρίζονται από ένα μοναδικό κωδικό) καταγράφονται και θα συγκριθούν με τις συγκεντρωτικές δηλώσεις των προμηθευτών στο τέλος της περιόδου προμήθειας πετρελαίου θέρμανσης.
- Εξοικονόμηση αναμένεται να υπάρξει επίσης από την μισθολογική δαπάνη και τη δημόσια κατανάλωση.
- Το νέο νομοθετικό πλαίσιο για τις ΔΕΚΟ που μόλις ψηφίστηκε επιφέρει σημαντική αναδιάρθρωση στη λειτουργία των επιχειρήσεων αυτών, οδηγώντας έτσι σε εξοικονόμηση όσον αφορά στις επιχορηγήσεις και τις μεταβιβάσεις σε αυτές. Η αναδιάρθρωση αυτή περιλαμβάνει την υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, την εισαγωγή σύγχρονων διαδικασιών εταιρικής διακυβέρνησης και εσωτερικού ελέγχου καθώς και μείωση των περιορισμών στις εργασιακές σχέσεις και τις διαπραγματεύσεις για τις αμοιβές. Επίσης, επιχειρείται μία ορθολογικοποίηση του συστήματος αμοιβών και πρόσθετων παροχών για τα διοικητικά στελέχη.
- Πολλά μέτρα έχουν ήδη ληφθεί για την επιτάχυνση της απορρόφησης των εισροών από την ΕΕ. Αυτά περιλαμβάνουν:
 - Βελτίωση του θεσμικού πλαισίου για τα δημόσια έργα, με εξάλειψη των ασυμβατοτήτων μεταξύ εθνικού και κοινοτικού δικαίου.
 - Αναβάθμιση του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου του ΚΠΣ, με αποτέλεσμα την πιστοποίησή του από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Ιούλιο του 2005.
 - Την υποστήριξη της κεντρικής διαχείρισης του ΚΠΣ από εξωτερικούς συμβούλους και την παροχή πρακτικής υποστήριξης στους τελικούς δικαιούχους.
 - Την τροποποίηση του θεσμικού πλαισίου του ΚΠΣ με σκοπό την απλούστευση των διαδικασιών, και τελικά,
 - Την αναβάθμιση του υποστηρικτικού ρόλου του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΟΠΣ).

Ο μεσοπρόθεσμος στόχος της ελληνικής οικονομίας εστιάζει στη συνέχιση των διαρθρωτικών προσαρμογών, κυρίως από την πλευρά των δαπανών, έτσι ώστε να επιτευχθεί ισοσκελισμένος προϋπολογισμός.

Πίνακας 10: Προοπτικές Γενικής Κυβέρνησης.

Εκατ. ευρώ	Κωδ. ESA	2004 Επιτ.	2004 % ΑΕΠ	2005	2006	2007	2008
Καθαρές Δανειακές Ανάγκες (EDP B.9)							
1. Γενική Κυβέρνηση	S.13	-11105	-6.6	-4.3	-2.6	-2.3	-1.7
2. Κεντρική Διοίκηση	S.1311	-16298	-9.7	-6.4	-4.8	-4.7	-4.3
3. ΟΤΑ	S.1313, 14	215	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
4. Κοινωνική Ασφάλιση		4978	3.0	2.0	2.1	2.3	2.4
Γενική Κυβέρνηση (S13)							
5. Συνολικά έσοδα	TR	69607	41.6	41.1	42.1	42.0	41.9
6. Συνολικές δαπάνες	TE	80507	48.2	45.4	44.7	44.3	43.7
7. Καθαρές δανειακές ανάγκες	EDP B.9	-11105	-6.6	-4.3	-2.6	-2.3	-1.7
8. Τόκοι	EDP D.41	9535	5.7	5.2	4.8	4.7	4.5
9. Πρωτογενές αποτέλεσμα		-1570	-0.9	0.9	2.3	2.4	2.8
Έσοδα							
10. Σύνολο φόρων		37913	22.7	22.1	22.4	23.0	22.9
10α. Έμμεσοι φόροι	D.2	23194	13.9	13.2	13.3	13.8	13.9
10β. Άμεσοι φόροι	D.5	14719	8.8	9.0	9.1	9.1	9.0
10γ. Φόρος κεφαλαίου		322	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
11. Εισφορές Κοινωνικής Ασφάλισης	D.61	24467	14.6	14.7	14.9	14.8	14.8
12. Εισόδημα από περιουσία		1930	1.2	1.2	1.5	1.3	1.3
13. Λοιποί		4975	3.0	2.9	3.1	2.7	2.7
14. Συνολικά έσοδα	TR	69607	41.6	41.1	42.1	42.0	41.9
Φορολογικό Βάρος (10+11/ΑΕΠ)			37.3	36.8	37.3	37.8	37.7
Δαπάνες							
15. Συλλογική καταναλωτική δαπάνη	P.32	16569	9.9	9.7	9.5	9.3	9.1
16. Κοινωνικές μεταβιβάσεις	D.62	39955	23.9	24.2	24.3	24.3	24.5
17α. Κοινωνικές μεταβιβάσεις σε είδος		11220	6.7	6.6	6.4	6.2	6.0
17b. Κοινωνικές μεταβιβάσεις εκτός από αυτές σε είδος		28735	17.2	17.6	17.9	18.1	18.5
17.=8. Τόκοι	EDP D.41	9535	5.7	5.2	4.8	4.7	4.5
18. Επιδοτήσεις	D.3	241	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0
19. Ακαθ. επενδύσεις παγίου κεφαλαίου	P.51	6853	4.1	3.1	3.1	3.1	3.1
20. Λοιπές		7354	4.5	3.1	2.9	2.8	2.5
21.=6 Συνολικές δαπάνες	TE	80507	48.2	45.4	44.7	44.3	43.7

ΠΛΑΙΣΙΟ: Διαρθρωτικά μέτρα για την ενίσχυση των εσόδων

Η ελαστικότητα των φορολογικών εσόδων ήταν αρκετά υψηλή για την χρονική περίοδο 1996-2000 αλλά, κατά μέσο όρο, είναι χαμηλότερη και με περισσότερες διακυμάνσεις έκτοτε. Η ελληνική κυβέρνηση έχει λάβει μέτρα για να αντιστρέψει σε μόνιμη βάση την πρόσφατη πτωτική τάση στην είσπραξη εσόδων και να αποκαταστήσει τις ελαστικότητες που επικρατούσαν στο παρελθόν. Για το λόγο αυτό, τον Απρίλιο του 2005, αναγγέλθηκε δέσμη μέτρων που συμπεριλάμβαναν αύξηση των συντελεστών Φ.Π.Α κατά μία ποσοστιαία μονάδα, μαζί με την επιβολή ενός ελάχιστου ειδικού φόρου στα προϊόντα καπνού (65% της περισσότερο προτιμώμενης κατηγορίας τιμών) και μια αύξηση κατά 20% στον ειδικό φόρο οινοπνευματωδών ποτών.

Η φοροδιαφυγή, εντούτοις, παραμένει πρόβλημα. Έχουμε ήδη κινητοποιηθεί προς αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου. Η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων έχει ολοκληρώσει 8 διαφορετικά είδη ελέγχου διασταυρώσεων στοιχείων (έναντι μόνο δύο κατά τη διάρκεια της περιόδου 2002-2003). Αυτό έχει αυξήσει τον αριθμό των περιπτώσεων για πιθανό έλεγχο σε 792.787 (σε αντιδιαστολή με μόλις 110.924 κατά τη διάρκεια του 2003). Κατά συνέπεια, οι φορολογικοί έλεγχοι είναι τώρα στοχευμένοι και βασίζονται σε προκαταρκτικές ενδείξεις για πιθανές φορολογικές ατασθαλίες, επιτυγχάνοντας έτσι υψηλότερα ποσοστά παρατηρούμενης παράνομης δραστηριότητας σε σχέση με τους προηγούμενους ελέγχους (75% έναντι 25%). Βασικό εργαλείο είναι η πλήρης διασταύρωση τιμολογίων που εκδίδονται και παραλαμβάνονται από επιχειρήσεις και επαγγελματίες. Το σύνολο των αποκλίσεων που διαπιστώθηκαν για το οικονομικό έτος 2004, ανέρχεται σε 7 δισεκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων τα 5,3 δισεκατομμύρια είναι αποτέλεσμα ελέγχου 4.145 περιπτώσεων με αποκλίσεις που υπερβαίνουν τις 100.000 ευρώ σε κάθε μια από αυτές. Αναμένεται ότι οι φορολογικοί έλεγχοι σε αυτά τα τιμολόγια θα αποδώσουν σημαντικά φορολογικά έσοδα το 2006 και μετέπειτα, αποθαρρύνοντας έτσι την επανεμφάνιση τέτοιων φαινομένων. Επιπλέον, η κυβέρνηση συνεχίζει την αναδιάρθρωση των υπηρεσιών φορολογικών ελέγχων με τη δημιουργία της Υπηρεσίας Ειδικών Ελέγχων, ενώ ένα νέο σύστημα το οποίο έχει σχεδιαστεί για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής στα καύσιμα τίθεται ήδη σε ισχύ.

Για το 2006, επιπρόσθετα μέτρα δρομολογούνται προκειμένου να ενισχυθεί η συλλογή εσόδων. Πιο συγκεκριμένα:

- Εκστρατεία ενημέρωσης ενάντια στη φοροδιαφυγή, η οποία στοχεύει στο να βελτιώσει το επίπεδο της ευρύτερης πληροφόρησης του κοινού για τις συνέπειες αυτών των πρακτικών. Το κύριο θέμα θα είναι η ενημέρωση των πολιτών για την κατανομή της φορολογικής επιβάρυνσης μεταξύ των νομοταγών πολιτών και των αυτών που φοροδιαφεύγουν.
- Η διασταύρωση στοιχείων τιμολογίων από τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και οι στοχευμένοι έλεγχοι θα συνεχιστούν και θα ενταθούν, για την αποτροπή της φοροδιαφυγής.
- Σημαντική μεταρρύθμιση στη φορολογία ακινήτων, η οποία προβλέπει, μεταξύ άλλων, την επιβολή Φ.Π.Α στα νέα κτίρια. Αυτό αναμένεται για εξορθολογήσει τον κατασκευαστικό τομέα και να μειώσει το ενδεχόμενο παράνομων δραστηριοτήτων. Επίσης θα επιβληθούν αυξήσεις στις αντικειμενικές αξίες των ακινήτων.

- Αύξηση στους ειδικούς φόρους στα καύσιμα της τάξης του 5% έχει ήδη αναγγελθεί για το 2006. Θα ακολουθήσουν περαιτέρω φορολογικές αυξήσεις διαμορφώνοντας έτσι την συνολική αύξηση σε περίπου 20% μέχρι το τέλος του 2009 προκειμένου να επιτευχθεί συμμόρφωση με την οδηγία για τα κατώτατα επίπεδα ειδικών φόρων στα καύσιμα σε ολόκληρη την ΕΕ.

Άλλα μέτρα που λαμβάνονται και που αναμένονται να ενισχύσουν τα φορολογικά έσοδα είναι τα ακόλουθα:

- Σύμφωνα με τον νόμο 3296/2004 οι επιχειρήσεις και επαγγελματίες με ακαθάριστα έσοδα μέχρι 300.000 ευρώ μπορούν να αυτοελέγχονται και να περαιώνουν τις φορολογικές τους υποθέσεις. Αυτό θα απελευθερώσει πόρους από τους ελεγκτικούς μηχανισμούς για καλύτερα στοχευμένες, καθώς και υψηλότερης αποδοτικότητας δραστηριότητες.
- Η ηλεκτρονική υποβολή τιμολογίων έχει γίνει υποχρεωτική.
- Έχει δημιουργηθεί ένα ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα για τις υπηρεσίες φορολογικών ελέγχων.
- Έχει υιοθετηθεί ένα νέο λογισμικό σύστημα για την υποστήριξη των διαδικασιών των φορολογικών ελέγχων, το αποκαλούμενο 'Βοηθός Ελέγχου'.
- Έχουν καθιερωθεί υποδιευθύνσεις ελέγχων στις εφορίες.

Επίσης, καθιερώνεται υποχρεωτική περιοδική υποβολή δηλώσεων ΦΠΑ. Από 1/1/2006, οι δηλώσεις θα υποβάλλονται μηνιαίως ή κάθε τρίμηνο ανάλογα με το είδος της επιχείρησης ή του επαγγελματία.

Υπάρχουν ήδη σημάδια ανάκαμψης στην αύξηση των εσόδων. Προκαταρκτικές εκτιμήσεις δείχνουν ότι ο Νοέμβριος ήταν ένας ακόμη καλός μήνας για τα έσοδα. Τα συνολικά έσοδα αυξήθηκαν σε ποσοστό 9,1% έναντι του Νοεμβρίου 2004 (αντίστοιχα 12,8% για τον μήνα Οκτώβριο). Ειδικότερα, η αύξηση του ΦΠΑ (η οποία ήταν ιδιαίτερα ασθενική το τρέχον έτος) έχει παρουσιάσει σημαντική αύξηση: 11,6% το Νοέμβριο και 9,3% τον Οκτώβριο. Η συνολική αύξηση στα έσοδα για την περίοδο των 11 μηνών του 2005 είναι 5,4%, με το μεγαλύτερο μέρος αυτής να σημειώνεται τους τελευταίους μήνες. Συγκριτικά, η εκτίμηση για τον απολογισμό των εσόδων του 2005, όπως συμπεριλαμβάνονται στο σχέδιο του προϋπολογισμού του 2006 είναι 5,0%.

3.3. Διαρθρωτικό Ισοζύγιο– δημοσιονομική πολιτική

Ο δυνητικός ρυθμός μεγέθυνσης της οικονομίας εκτιμάται στο 3,8% για την περίοδο 2005 - 2008. Κατά συνέπεια, εκτιμούμε ότι το 2005, η Ελλάδα έχει επιτύχει ένα κυκλικά-προσαρμοσμένο έλλειμμα της τάξης του 5,5% του ΑΕΠ, σε σχέση με το επίπεδο του 7,8% που ήταν το 2004. Για τα προσεχή έτη, το κυκλικά προσαρμοσμένο έλλειμμα μειώνεται βαθμιαία και θα προσεγγίσει το ποσοστό 3,0% στο 2008. Η βελτίωση του κυκλικά-προσαρμοσμένου ισοζυγίου είναι σημαντική κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου, 2,3 ποσοστιαίες μονάδες το 2005, 1,1 το 2006, 0,9 το 2007 και 0,6 το 2008.

Πίνακας 11: Κυκλικά Προσαρμοσμένο Έλλειμμα

	2004	2005	2006	2007	2008
1. Μεταβολή ΑΕΠ, σταθ. τιμές (%)	4,7	3,6	3,8	3,8	4,0
2. Καθαρές Δανειακές Ανάγκες Γεν. Κυβέρνησης (% του ΑΕΠ)	-6,6	-4,3	-2,6	-2,3	-1,7
3. Τόκοι (% του ΑΕΠ)	5,7	5,2	4,8	4,7	4,5
4. Ρυθμός μεταβολής Δυνητικού ΑΕΠ (%)	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8
5. Παραγωγικό κενό (%)	3,1	2,9	2,9	2,9	3,0
6. Κυκλική συνιστώσα (%)	1,2	1,2	1,8	1,2	1,3
7. Κυκλικός προσαρμοσμένο έλλειμμα (% του ΑΕΠ)	-7,8	-5,5	-4,4	-3,5	-3,0
8. Κυκλικός προσαρμοσμένο πρωτογενές ισοζύγιο (% του ΑΕΠ)	-2,1	-0,3	0,4	1,2	1,6

3.4. Τα επίπεδα του χρέους και εξελίξεις

Το ποσοστό του χρέους προς το ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί έως το 2008 στο επίπεδο του 96,8%. Η σταδιακή μείωση του χρέους ως προς το ΑΕΠ είναι αποτέλεσμα των αυξανόμενων πρωτογενών πλεονασμάτων, των μειωμένων προσαρμογών ελλείμματος-χρέους, των αποκρατικοποιήσεων, και της σημαντικής μεγέθυνσης του ονομαστικού ΑΕΠ.

Το χρέος της γενικής κυβέρνησης εκτιμάται ότι θα μειωθεί στο 107,9% του ΑΕΠ το 2005 και στο 104,8% το 2006, από 109,3% το 2004. Ως προς τους παράγοντες που επηρεάζουν το χρέος, το ποσοστό των «προσαρμογών ελλείμματος-χρέους» προς το ΑΕΠ αντιστοιχεί σε 2,2% το 2005, μειούμενο από 2,3% το 2004, συνεχίζοντας την φθίνουσα πορεία του και το 2006. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι οι «προσαρμογές ελλείμματος-χρέους» το 2005 αποδίδονται κυρίως στον εφάπαξ υπολογισμό των μη καταγεγραμμένων παρελθόντων χρεών των νοσοκομείων (€2200 εκ. ή 1,2% του ΑΕΠ), τα οποία έχουν καταμεριστεί στο έλλειμμα των προηγούμενων ετών και το χρέος αυτό έχει πια τακτοποιηθεί. Οι «προσαρμογές ελλείμματος-χρέους» αναμένεται να μειωθούν περαιτέρω και να φθάσουν στο επίπεδο του 0,7% του ΑΕΠ μέχρι το 2008, ως αποτέλεσμα της βελτίωσης των δημοσιονομικών λογαριασμών.

Πίνακας 12: Χρέος Γενικής Κυβέρνησης.

% του ΑΕΠ	2004	2005	2006	2007	2008
1. Ακαθ. Χρέος	109,3	107,9	104,8	101,1	96,8
2. Μεταβολή ποσοστού Χρέους	0,5	-1,4	-3,1	-3,7	-4,3
Συμβολή στη μεταβολή του χρέους					
3. Πρωτογενές πλεόνασμα	-0,9	0,9	2,3	2,4	2,8
4. Τόκοι	5,7	5,2	4,8	4,7	4,5
5. Παράγοντες προσαρμογής	2,3	2,2	1,8	0,9	0,7
6. Προκύπτων επιτόκιο	5,6	5,1	4,8	4,8	4,8

Επιπλέον, κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, η κυβέρνηση έχει υιοθετήσει μία ολοκληρωμένη και συνετή στρατηγική που αποσκοπεί στην βελτίωση της αποτελεσματικότητας της **διαχείρισης του δημοσίου χρέους**. Η στρατηγική αυτή θέτει ως σαφή μακροχρόνια προτεραιότητα την ελαχιστοποίηση τόσο του κόστους όσο και του κινδύνου δανεισμού, στο πλαίσιο της κοινής νομισματικής πολιτικής της

ευρωζώνης και των απελευθερωμένων χρηματαγορών. Διάφοροι παράγοντες επηρεάζουν το κόστος εξυπηρέτησης του κυβερνητικού χρέους. Οι πιο σημαντικοί από αυτούς είναι: το μέγεθος και η σύνθεση του χαρτοφυλακίου του χρέους, η χρονική διάρθρωση των επιτοκίων, ο πληθωρισμός και οι δανειακές ανάγκες της κυβέρνησης. Είναι προφανές ότι η στρατηγική διαχείρισης του χρέους με μια διαφανή εκδοτική πολιτική τίτλων, η μείωση των επιτοκίων και η αναδιάρθρωση της διάρκειας του χρέους έχουν οδηγήσει σε μια σημαντική υποχώρηση του μέσου σταθμισμένου κόστους εξυπηρέτησης του δημοσίου χρέους. Πάνω από το 50% του δανεισμού της κυβέρνησης των τριών τελευταίων ετών, εξυπηρετείται με μέσο επιτόκιο 3,3%, ως αποτέλεσμα της σημαντικής μείωσης των μακροπρόθεσμων επιτοκίων κατά 1%. Επιπλέον, το μέσο σταθμισμένο επιτόκιο μειώθηκε στο 3,08% από 3,4% το 2004. Παράλληλα, υπήρξε αύξηση στην φυσική και χρηματοοικονομική διάρκεια της έκδοσης χρέους, με αποτέλεσμα την περαιτέρω μείωση του κινδύνου του χαρτοφυλακίου που αποδίδεται σε μη αναμενόμενες μεταβολές του επιτοκίου. Τέλος σημαντικός είναι ο περιορισμός των κινδύνων ανα-χρηματοδότησης και ανα-τιμολόγησης, μέσω μιας πολιτικής διαχείρισης του χρέους που περιορίζει το τμήμα του χρέους που λήγει ή ανα-τιμολογείται στο 35% (55%) του συνολικού χαρτοφυλακίου μέσα στους επόμενους 12 μήνες (5 έτη), αντιστοίχως.

4. *ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ*

4.1. Ένα εναλλακτικό σενάριο: ανάλυση ευαισθησίας των δημοσιονομικών προβλέψεων

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζεται μια ανάλυση ευαισθησίας των δημοσιονομικών προβλέψεων, η οποία αφορά κυρίως, στην ενσωμάτωση αβεβαιοτήτων σχετικών με το ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας. Παρουσιάζεται η σύγκριση μεταξύ του βασικού σεναρίου και ενός εναλλακτικού σεναρίου, ώστε να ληφθεί υπόψη και η περίπτωση μιας πιο απαισιόδοξης πρόβλεψης για το ρυθμό ανάπτυξης της Ελληνικής οικονομίας.

Οι αβεβαιότητες που αφορούν σε παρατεταμένη ασθενή εγχώρια ζήτηση σε κάποιες οικονομίες της ευρωζώνης, θέτουν ορισμένους κινδύνους, μετριάζοντας τις προοπτικές μιας ισχυρής οικονομικής ανάκαμψης στην ευρωζώνη τα προσεχή έτη. Αυτή η εξέλιξη μπορεί να προκύψει στο βαθμό που, για παράδειγμα, η οικονομική δραστηριότητα στην ευρωζώνη καθυστερήσει και παραμείνει κάτω από το δυνητικό ρυθμό ανάπτυξης. Οι κύριες πηγές αβεβαιότητας περιλαμβάνουν την εξασθένηση των καθαρών εξαγωγών της ευρωζώνης, και τις εξελίξεις στη συναλλαγματική ισοτιμία, στα επιτόκια και στις τιμές του πετρελαίου. Στην περίπτωση που αυτές οι εξελίξεις επαληθευτούν, και ως αποτέλεσμα εξασθενήσει περαιτέρω η οικονομική ανάπτυξη στην ευρωζώνη και γενικότερα στην οικονομία της Ε.Ε., η Ελληνική οικονομία θα μπορούσε να επηρεαστεί αρνητικά. Στον Πίνακα 13 παρουσιάζονται οι προβλέψεις

του βασικού σεναρίου, καθώς επίσης και οι προβλέψεις που αφορούν στο εναλλακτικό σενάριο.

Πίνακας 13: Σύγκριση των Εναλλακτικών Σεναρίων Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία

(% ετήσιες μεταβολές, εκτός όπου δηλώνεται διαφορετικά).

Βασικό Σενάριο				Εναλλακτικό Σενάριο		
2006 2007 2008				2006	2007	2008
A. ΖΗΤΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝ (ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ 1995)						
ΑΕΠ	3,8	3,8	4,0	3,4	3,4	3,4
ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ	3,2	3,2	3,3	3,0	3,1	3,1
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ	1,2	1,1	0,7	1,2	0,9	0,4
ΑΚΑΘ. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΑΓΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	5,4	6,5	6,8	5,0	5,4	5,2
ΕΓΧΩΡΙΑ ΤΕΛΙΚΗ ΖΗΤΗΣΗ	3,5	3,7	3,9	3,3	3,3	3,3
ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	6,8	7,3	7,5	5,3	6,5	6,5
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	4,9	6,0	6,1	4,4	5,4	5,2
B. ΤΙΜΕΣ						
ΑΠΟΠΛΗΘΩΡΙΣΤΗΣ ΙΔΙΩΤ. ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ	3,2	3,0	2,7	3,0	2,8	2,5
ΑΠΟΠΛΗΘΩΡΙΣΤΗΣ ΑΕΠ	3,5	3,1	2,9	3,3	2,9	2,7
Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ, ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ						
ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	2,4	2,2	2,3	2,1	2,0	1,9
ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗ ΑΜΟΙΒΕΣ	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	1,4	1,6	1,7	1,3	1,4	1,5
ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΕΡΓΙΑΣ	9,8	8,9	8,0	9,8	9,2	8,5
Δ. ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ						
ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	10,0	6,8	6,9	9,4	6,0	6,3
ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	5,7	6,0	5,6	5,5	5,3	5,0
ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ (% του ΑΕΠ)	-2,6	-2,3	-1,7	-2,7	-2,5	-1,9
ΧΡΕΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ (% του ΑΕΠ)	104,8	101,1	96,8	105,6	102,7	99,4

Τα αποτελέσματα της προσομοίωσης του εναλλακτικού σεναρίου σε σχέση με το βασικό σενάριο, βασίζονται στην επιβράδυνση του ετήσιου ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ στο 3,4%. Λόγω της εξασθένησης της εγχώριας ζήτησης, τόσο της ιδιωτικής όσο και της δημόσιας κατανάλωσης, καθώς και του χαμηλότερου ρυθμού αύξησης των ακαθάριστων επενδύσεων παγίου κεφαλαίου σε σχέση με το βασικό σενάριο, ο πληθωρισμός (αποπληθωριστής ιδιωτικής κατανάλωσης) προβλέπεται να είναι χαμηλότερος για κάθε χρόνο. Επίσης, οι ρυθμοί αύξησης των εξαγωγών, εισαγωγών και απασχόλησης παραμένουν κάτω από τις τιμές αναφοράς του σεναρίου βάσης. Ως μέρος της ανάλυσης ευαισθησίας προβλέπεται επιπλέον, μια λιγότερο ταχεία αύξηση των εσόδων της γενικής κυβέρνησης από 0,6% ως 0,7%, ετησίως. Επίσης, όμως, προβλέπονται αντισταθμιστικές περικοπές σε συγκεκριμένες κατηγορίες των δημοσίων δαπανών.

Η ανάλυση ευαισθησίας που βασίζεται στο εναλλακτικό σενάριο, διασφαλίζει την προσπάθεια δημοσιονομικής προσαρμογής, ακόμη και στην περίπτωση που ο προβλεπόμενος ρυθμός ανάπτυξης είναι μικρότερος του βασικού σεναρίου, έτσι ώστε το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης να περιορίζεται το 2006 κάτω από τον στόχο του 3%, σε πλήρη συμφωνία με τις συστάσεις του άρθρου 104.9. Το χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ, ακολουθεί επίσης μια καθοδική πορεία, μειούμενο με σημαντικούς ρυθμούς.

4.2. Σύγκριση του ΠΣΑ 2005 με το ΠΣΑ 2004

Οι αποκλίσεις των στοιχείων του τρέχοντος προγράμματος από εκείνα του ΠΣΑ (Μαρτίου 2005), 2004 - 2007 παρουσιάζονται στον Πίνακα 14.

Πίνακας 14: Αποκλίσεις από το ΠΣΑ Μαρτίου 2005.

	2004	2005	2006	2007	2008
ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΑΥΞΗΣΗ ΑΕΠ (% μεταβολή)					
ΠΣΑ 3/2005	4,2	3,9	4,0	4,2	-
ΠΣΑ 12/2005	4,7	3,6	3,8	3,8	4,0
ΔΙΑΦΟΡΑ	0,5	-0,3	-0,2	-0,4	-
ΕΛΛΕΙΜΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ (% ΑΕΠ)					
ΠΣΑ 3/2005	-6,1	-3,5	-2,8	-2,2	-
ΠΣΑ 12/2005	-6,6	-4,3	-2,6	-2,3	-1,7
ΔΙΑΦΟΡΑ	-0,5	-0,8	0,2	-0,1	-
ΧΡΕΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ (% ΑΕΠ)					
ΠΣΑ 3/2005	110,5	108,0	103,9	99,9	-
ΠΣΑ 12/2005	109,3	107,9	104,8	101,1	96,8
ΔΙΑΦΟΡΑ	-1,2	-0,1	1,1	1,2	-

Στα παρακάτω τμήματα, αναλύονται και επεξηγούνται οι προαναφερόμενες αποκλίσεις μεταξύ των δύο προγραμμάτων.

Πραγματική αύξηση ΑΕΠ: Οι προβλέψεις για το ρυθμό ανάπτυξης το 2005 αποδείχθηκαν οριακά αισιόδοξες. Κύριος λόγος ήταν η απροσδόκητη και σημαντική αύξηση των τιμών του πετρελαίου, καθώς επίσης και η παρατεινόμενοι χαμηλοί ρυθμοί ανάπτυξης στην ευρωζώνη.

Ισοζύγιο και Χρέος Γενικής Κυβέρνησης: Η σημαντική προσπάθεια εναρμόνισης των ελληνικών δημοσιονομικών στοιχείων με τη μεθοδολογία ESA 95, η οποία ξεκίνησε την άνοιξη του 2004, συνεχίστηκε και κατά το 2005, σε στενή συνεργασία με τις υπηρεσίες της EUROSTAT. Η εξαμηνιαία περιοδική ανακοίνωση που έγινε τον περασμένο Σεπτέμβριο στο πλαίσιο της Διαδικασίας Υπερβολικού Ελλείμματος (EDP), αύξησε το έλλειμμα του 2004 κατά 0,5 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ σε σχέση με αυτό που είχε ληφθεί υπ' όψιν στο προηγούμενο ΠΣΑ. Η αναθεώρηση αυτή για το 2004 έχει σωρευτικά αποτελέσματα για το 2005 επιβαρύνοντας ισόποσα, περίπου, το έλλειμμα για το 2005. Οι επιδράσεις αυτές ευθύνονται για το μεγαλύτερο τμήμα της απόκλισης στο επίπεδο του ελλείμματος του 2005, μεταξύ του παρόντος και του προηγούμενου επικαιροποιημένου ΠΣΑ.

5. ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

5.1. Εξελίξεις από την πλευρά των δαπανών

Οι πρωτογενείς δαπάνες κατά το 2005 και 2006 θα αυξηθούν κατά 5,9% και 6,4% αντιστοίχως (σε σύγκριση με ρυθμό μεγέθυνσης του ονομαστικού ΑΕΠ, 7,7% και 7,4% αντιστοίχως), ενώ το 2004 οι πρωτογενείς δαπάνες αυξήθηκαν με ρυθμό 15% (με το ονομαστικό ΑΕΠ να μεγεθύνεται κατά 8,4%). Συνεπώς, θα πρέπει να επισημανθούν δύο σημεία: α) για πρώτη φορά μετά από 3 χρόνια εκτιμάται ότι οι πρωτογενείς δαπάνες θα αυξηθούν με ρυθμό μικρότερο του ονομαστικού ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης, και αυτό θα συνεχιστεί και τον επόμενο χρόνο, και β) ο ρυθμός μεγέθυνσης των πρωτογενών δαπανών θα περιοριστεί για το 2005 στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων 5 ετών.

Συγκεκριμένα, οι μισθοί και οι συντάξεις αναμένεται να αυξηθούν κατά 5,8% το 2005, σε σύγκριση με την αύξηση του 12,1% το 2004. Ως ποσοστό του ΑΕΠ, αυτή η κατηγορία δαπανών αναμένεται να μειωθεί από το 10,5% το 2004 στο 10,3% το 2005. Αναφορικά με τους μισθούς, υπάρχει μια υπέρβαση ύψους € 207 εκ. η οποία αποδίδεται στην πρόσληψη προσωπικού στους τομείς της εκπαίδευσης και της υγείας και όχι σε υψηλότερες αυξήσεις μισθών.

Οι δαπάνες για την κοινωνική ασφάλιση και την ιατρική περίθαλψη αυξήθηκαν κατά 20,7% το 2004, ενώ εκτιμάται ότι θα αυξηθούν κατά 8,9% το τρέχον έτος. Τέλος, οι λειτουργικές δαπάνες αναμένεται να αυξηθούν μόνο οριακά το 2005 (κατά 0,8%) ενώ το 2004 αυξήθηκαν κατά 27% (φθάνοντας το 4,7% του ΑΕΠ το 2004 και το 4,4% του ΑΕΠ για το 2005). Στην περίπτωση αυτή, καταγράφηκε μια υπέρβαση (€ 325 εκ. ή 0,2% του ΑΕΠ), που ωστόσο αναμένεται να είναι παροδικού χαρακτήρα ως αποτέλεσμα της θεσμικής αλλαγής στον τρόπο πληρωμής των επιδομάτων κοινωνικής προστασίας και υγείας: από φέτος, οι δαπάνες καταγράφονται στον τακτικό προϋπολογισμό αντί η πληρωμή τους να γίνει από κεντρικούς ανεξάρτητους πόρους των νομαρχιών.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση των Ολυμπιακών Αγώνων, η μείωση των δαπανών του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων κατά 19,4% σε σχέση με το 2004 δεν ήταν μια αυτόματη διαδικασία. Φυσικά, περιλάμβανε εν μέρει μη επαναλαμβανόμενες δαπάνες που σχετίζονται με έργα υποδομής για την οργάνωση των Αγώνων. Ωστόσο, υπήρχε η πίεση αυτές οι μη-επαναλαμβανόμενες δαπάνες να διοχετευθούν προς άλλες χρήσεις. Έτσι, στην πραγματικότητα, η περικοπή των Ολυμπιακών δαπανών δεν ήταν εύκολη υπόθεση.

Η περικοπή των δημοσίων δαπανών θα συνεχισθεί και κατά τα έτη 2007 και 2008. Ως αποτέλεσμα, η μείωση του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης το 2007 θα αντιστοιχεί σε 0,3 ποσοστιαίες μονάδες, ενώ η μείωση του διαρθρωτικού ελλείμματος σε 0,9 ποσοστιαίες μονάδες. Έτσι, η προσαρμογή του 2007 θα είναι παρόμοια με μεγέθους με αυτή του 2006. Από την πλευρά των δαπανών, η εξοικονόμηση πόρων θα προέρθει κυρίως από την μισθολογική δαπάνη της γενικής κυβέρνησης, όπως επίσης και από τον περιορισμό των καταναλωτικών δαπανών, δηλαδή των αγαθών

και υπηρεσιών που καταναλώνει η κυβέρνηση, των επιδοτήσεων και άλλων τρεχουσών δαπανών. Παράλληλα θα υπάρξει μια αύξηση στις κοινωνικές μεταβιβάσεις εκτός από αυτές σε είδος κατά 9% και αύξηση στις επενδύσεις της γενικής κυβέρνησης κατά 7%.

Οι κοινωνικές μεταβιβάσεις εκτός από αυτές σε είδος θα αυξηθούν (ως ποσοστό του ΑΕΠ) κατά το 2007 και το 2008, εν μέρει ως αποτέλεσμα της αναπροσαρμογής των χαμηλότερων συντάξεων που αποτελούσε δέσμευση της κυβέρνησης. Οι πρωτογενείς τρέχουσες δαπάνες της γενικής κυβέρνησης, εξαιρώντας τις κοινωνικές μεταβιβάσεις εκτός από αυτές σε είδος θα πέσουν από 17,3% του ΑΕΠ στο 16,6% του ΑΕΠ το 2007 (μείωση 0,7 ποσοστιαίων μονάδων). Ως αποτέλεσμα, η συνολική δαπάνη στο επίπεδο της γενικής κυβέρνησης θα προσεγγίσει το επίπεδο του 44,7% το 2006 και θα μειωθεί περαιτέρω στο 43,7% το 2008.

Το ποσοστό του χρέους προς το ΑΕΠ προβλέπεται να πέσει στο 101,1% το 2007 από 104,8% το 2006. Αυτή η μείωση είναι αποτέλεσμα κυρίως της αύξησης του πρωτογενούς πλεονάσματος (2,4% του ΑΕΠ) και της μείωσης της προσαρμογής ελλείμματος-χρέους στο 0,8% του ΑΕΠ.

5.2. Εξελίξεις από την πλευρά των εσόδων

Οι έμμεσοι φόροι (ως ποσοστό του ΑΕΠ) βρίσκονται σε φθίνουσα τροχιά από το 2000, όταν υπολογίζονταν στο 15,3% του ΑΕΠ. Το 2001 και το 2002 το ποσοστό αυτό ήταν 14,8%, έπεσε στο 14% το 2003 και στο 13,8% το 2004, ενώ αναμένεται να προσεγγίσει το 13% το 2005.

Για τους πρώτους εννέα μήνες του 2005, τα έσοδα του τακτικού προϋπολογισμού αυξήθηκαν μόνο κατά 4,1% σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους. Αυτό υπήρξε μία αδυναμία στην προσπάθεια μας για την δημοσιονομική προσαρμογή και, κυρίως, εξηγείται από την ύπαρξη εκτεταμένης φοροδιαφυγής. Το γεγονός ότι τα έσοδα του ΦΠΑ αναμένεται να αυξηθούν μόνο κατά 1% το 2005, ενώ οι συντελεστές ΦΠΑ έχουν αυξηθεί από τον Απρίλιο του 2005, είναι μια σαφής απόδειξη ύπαρξης φοροδιαφυγής.

Από τα πιο πρόσφατα στοιχεία, ωστόσο, διαφαίνεται σημαντική βελτίωση στον ρυθμό αύξησης των φορολογικών εσόδων. Πιο συγκεκριμένα, τον Οκτώβριο του 2005, τα φορολογικά έσοδα αυξήθηκαν κατά 12,8% σε σχέση με τον ίδιο μήνα του 2004, και ως αποτέλεσμα ο ρυθμός αύξησής τους για το δεκάμηνο έχει αυξηθεί στο 5%. Κάποια επιπλέον προσωρινά στοιχεία για τον μήνα Νοέμβριο, που περιγράφονται λεπτομερώς στο ΠΛΑΙΣΙΟ, δείχνουν ότι η αύξηση των εσόδων για το εντεκάμηνο είναι 5,4%. Ο ρυθμός αυτός είναι υψηλότερος από τον στόχο του 5% για το 2005. Συνεπώς, οι πρόσφατοι ρυθμοί αύξησης των φορολογικών εσόδων δικαιολογούν το στόχο για την αύξηση των εσόδων (7,9%) για το 2006.

Θα πρέπει επίσης να τονιστεί ότι τα ταμειακά στοιχεία της Τραπέζης της Ελλάδος δείχνουν μια σταθερή βελτίωση ξεκινώντας από τον Ιούνιο. Συγκεκριμένα, κατά την διάρκεια του πρώτου εξαμήνου οι δανειακές ανάγκες της κεντρικής κυβέρνησης ήταν 6,5% του ΑΕΠ, αλλά έκτοτε μειώνονται προσεγγίζοντας το 5,6% τον μήνα Οκτώβριο.

Συνολικά, η πρόβλεψη των φορολογικών εσόδων έχει στηριχτεί στον ρυθμό μεγέθυνσης του ονομαστικού ΑΕΠ και στην μακροχρόνια εισοδηματική ελαστικότητα των φόρων. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο ειδικός φόρος στα καύσιμα προβλέπεται να αυξηθεί το 2006 κατά 5%. Θα ακολουθήσει περαιτέρω αύξηση που στο σύνολό της θα ξεπερνά το 20%, έτσι ώστε στο τέλος του 2009 να εξασφαλίζεται η συμμόρφωση με την οδηγία για ελάχιστο επίπεδο ειδικών φόρων στα καύσιμα σε όλη την ΕΕ. Οι προβλέψεις των εσόδων περιλαμβάνουν και την νομοθετημένη μείωση του φόρου επιχειρήσεων στο 25% μέχρι το 2007, καθώς επίσης και την αναγγελθείσα μείωση του φόρου φυσικών προσώπων, που θα ξεκινήσει από το 2007. Τέλος, η λήψη μέτρων για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής θα συντελέσει στην διεύρυνση της φορολογικής βάσης.

5.3. Το θέμα των στατιστικών στοιχείων

Από την ανάληψη των καθηκόντων της παρούσας κυβέρνησης, η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος (ΕΣΥΕ) βρίσκεται σε στενή συνεργασία με την Στατιστική Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Eurostat) με σκοπό να ρυθμιστούν τα εκκρεμή ζητήματα. Η αναδιάρθρωση της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος συνεχίζεται, ενώ οι διαδικασίες συλλογής, ανάλυσης και αποστολής των στατιστικών στοιχείων έχουν βελτιωθεί σημαντικά. Το γεγονός αυτό αντανακλάται και στις εξαμηνιαίες περιοδικές ανακοινώσεις μέσα στο πλαίσιο της Διαδικασίας Υπερβολικού Ελλείμματος του Μαρτίου και του Σεπτεμβρίου του 2005. Αν και εξακολουθούν να υπάρχουν κάποια εκκρεμή ζητήματα για τα στοιχεία της περιόδου 2002-2004, αυτά βαίνουν προς επίλυση.

Επιπλέον, σε συμμόρφωση με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Εθνικών Λογαριασμών 95 (ESA 95), η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος παρήγαγε πιο αναλυτικά στοιχεία για τις δαπάνες των οργανισμών που ανήκουν στην γενική κυβέρνηση. Αυτή η νέα πληροφόρηση καθιστά πιο διαφανή την εγγραφή των στοιχείων για τις δαπάνες της γενικής κυβέρνησης. Επιπλέον, η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος θα προχωρήσει από την 1^η Ιανουαρίου του 2006 στην εφαρμογή του Άρθρου 31 του νέου νόμου 3329/4.4.2005, που αναφέρεται στον κώδικα Βιβλίων για τα νοσοκομεία του Εθνικού Συστήματος Υγείας, καθιστώντας για πρώτη φορά τους λογαριασμούς για τα νοσοκομεία συμβατούς με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Εθνικών Λογαριασμών 95.

6. ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Στόχος της κυβέρνησης είναι η διασφάλιση της μακροχρόνιας βιωσιμότητας του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης και των δημοσίων οικονομικών της χώρας με την άσκηση ενός μείγματος πολιτικής που αποσκοπεί: (i) στην αύξηση του ποσοστού συμμετοχής στην αγορά εργασίας και του ποσοστού απασχόλησης, και (ii) στην ενημέρωση της κοινής γνώμης και στην εξασφάλιση της ευρύτερης δυνατής συναίνεσης για την απαιτούμενη μεταρρύθμιση μέσω μίας διαδικασίας εθνικού διαλόγου που έχει ήδη ξεκινήσει μέσω της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής στην οποία εκπροσωπούνται όλοι οι κοινωνικοί εταίροι. Την βάση θα αποτελέσουν σχετικές αναλογιστικές μελέτες που θα σκιαγραφούν όλες τις παραμέτρους του προβλήματος, ενώ ο διάλογος θα καταλήξει σε μία εντολή στην επόμενη κυβέρνηση να εφαρμόσει τα επόμενα βήματα. Η διαδικασία κοινωνικής διαβούλευσης είναι εξαιρετικά σημαντική προκειμένου να αποφευχθούν οι εμπειρίες του παρελθόντος, στην Ελλάδα αλλά και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, που λόγω έλλειψης συναίνεσης οι μεταρρυθμίσεις δεν προχώρησαν σε βάθος ή σταμάτησαν τελείως.

Εν τω μεταξύ, η κυβέρνηση προχωρά στην εφαρμογή των υπολοίπων διατάξεων του νόμου 2002 για τις συντάξεις. Στο πλαίσιο της εφαρμογής της υφιστάμενης νομοθεσίας, δόθηκε λύση στο πρόβλημα της επικουρικής ασφάλισης των τραπεζοϋπαλλήλων, με μείωση του κατακερματισμού του συστήματος, εξασφάλιση της πληρωμής των συντάξεων και των ώριμων συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων, καθώς και περιφρούρηση των όρων ανταγωνισμού μεταξύ των τραπεζών. Αυτή η παρέμβαση διευθέτησε το ζήτημα της εφαρμογής των Διεθνών Χρηματοοικονομικών Προτύπων και ενίσχυσε την μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του συνταξιοδοτικού συστήματος του τραπεζικού τομέα.

Σημαντική προτεραιότητα αποτελεί, επίσης, και ο εξορθολογισμός των δαπανών για την υγεία. Η υιοθέτηση ενός ενιαίου πληροφοριακού συστήματος για το Εθνικό Σύστημα Υγείας (Ε.Σ.Υ.), του λεγόμενου «IASYS» θα συμβάλει στην αποτελεσματικότερη χρήση των διαθέσιμων για την περίθαλψη πόρων. Σε πρώτη φάση, το «IASYS» θα εφαρμοστεί σε 18 νοσοκομεία μέχρι το 2008 και αναμένεται ότι θα μειώσει το λειτουργικό κόστος τους (εκτός του κόστους εργασίας) μέχρι και κατά 50% περίπου.

Επίσης, οι Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) θα εφαρμοστούν σύντομα και στον τομέα της υγείας. Οι ΣΔΙΤ θα χρησιμοποιηθούν για την παροχή βοηθητικών υπηρεσιών, όπως ασφάλεια, τροφοδοσία, υπηρεσίες καθαριότητας και συντήρησης. Παρόλο που αυτές οι υπηρεσίες παρέχονται ήδη από ιδιωτικές εταιρίες, υπό το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο δεν είναι δυνατή η επαρκής παρακολούθησή τους και έχουν αποδειχθεί ανεπαρκείς. Εκτιμάται ότι το κόστος των υπηρεσιών αυτών θα μειωθεί μέχρι και κατά 60%.

Ταυτόχρονα, η αναδιοργάνωση της Δημόσιας Επιχείρησης Ανέγερσης Νοσηλευτικών Μονάδων (ΔΕΠΙΑΝΟΜ) και η σχεδιαζόμενη υποκατάσταση με νέο σχήμα που να μπορεί να επεκταθεί στην αγορά της Νοτιοανατολικής Ευρώπης μπορούν να

επιφέρουν μείωση του κόστους των συμπληρωματικών συμβάσεων έργων κατασκευής έως και 20%,

Αυτή την περίοδο βρίσκεται υπό διαμόρφωση και ένα νέο νομοσχέδιο για τις κρατικές προμήθειες που στοχεύει στη μείωση της διασποράς των παραγγελιών και στον εξορθολογισμό του συστήματος. Η βασική αρχή πάνω στην οποία βασίζεται το νομοσχέδιο είναι η κεντρική διαχείριση των προμηθειών η οποία, σε συνδυασμό με την εφαρμογή του ενιαίου πληροφοριακού συστήματος θα επιτρέψει την διενέργεια Κεντρικών Διεθνών Διαγωνισμών. Στόχος είναι να μειωθεί το κόστος των προμηθειών κατά 15%.